

Vanhusneuvoston kokous 6/2018

Aika: 12.9.2018 klo 12.30 -15.45

Paikka: Virastopiha 2C, Lautakunnan kokoushuone

Läsnä:

Puheenjohtaja

Olli Männikkö

Jäsenet

Helena Allahwerdi

Gustav Båsk

Antero Krekola

Marja-Liisa Lahtinen

Matti Passinen

Katri Rannisto

Hannu Viitanen

Anu Helle

Lasse Hoffman

Riitta Lahikainen

Pentti Walkama

Asiantuntijajäsenet

Matti Lyytikäinen

~~Matti Merra~~

Jaana Suonsaari

Sirkku Wallin

Kh:n edustaja

~~Maria Guzenina~~

Sihteeri

Maria Rysti

Muut:

Maarit Lind (asia 5)

Ari Nikkola, Milla Koski ja Laura Annila (asia 8)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.31

2. Kokouksen osanottajat, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin osallistujat sekä kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

3. Työjärjestyksen hyväksyminen

Hyväksyttiin työjärjestys.

4. Pöytäkirjantarkastajan valinta

Valittiin Lasse Hoffman pöytäkirjantarkastajaksi puheenjohtajan lisäksi.

5. Pitkäaikaishoidon asukastyytyväisyyskysely

Pitkäaikaishoidon asiantuntija Maarit Lind esitteli Espoon pitkäaikaishoidon asukastyytyväisyyskyselyn tuloksia. Asukastyytyväisyyttä kerätään kahdesti vuodessa tästä vuodesta lähtien. Kyselylomaketta on kehitetty asiakasystävällisemmäksi ja selkeämmäksi. Muokattua kyselylomaketta pilotoitiin Aurorakodissa ja hiottiin kokemusten perustella. Lomakkeita jaettiin 1292 kpl ja 617 vastausta saatiin. Vastausprosentti oli 48. Tavoitteena oli, että ensisijaisesti asukas vastaisi itse kyselyyn. Jos hän ei ollut kykenevä vastaamaan, läheinen saattoi vastata hänen puolestaan. Henkilökunta ei osallistunut vastaamisen avustamiseen. Kyselyn vaihtoehdot toteutettiin hymynaamoilla.

Kyselyssä oli 7 väittämää ja kaksi kysymystä, joista toinen kysymys oli jäänyt vajaaksi painovaiheessa. Tämä oli kysymys siitä, kuinka todennäköisesti asukas suosittelisi hoivakotia, jossa hän asuu, ystävilleen tai läheisilleen.

Tulokset osoittivat, että valtaosa vastaajista oli tyytyväisiä palveluun. Tulosten mukaan asukkaat kokevat olonsa turvalliseksi. Useimmat vastaajat kokivat, että heitä kohdellaan kunnioittavasti, ja he voivat vaikuttaa päivittäiseen elämäänsä hoivakodissa. Eniten kehitettävää tulosten mukaan oli siinä, miten asukkaat voivat käyttää aikaansa tekemällä heille tärkeitä tai mieluisia asioita. Espoon kaupungin pitkäaikaishoitoyksiköt saivat kouluarvosanaksi 8.3 ja ostopalveluhoivakodit 8,47. Yksiköittäin jaettuna väittämien ranking -pisteet vaihtelevat 3,00 -3,82 (skaala oli 1-5). Kouluarvosanojen rankingarvosanat vaihtelivat yksiköittäin 7,45-9,06.

Käsittelystä: Maarit Lind selvittää vielä, ovatko kyselyssä mukana Espoon myöntämällä palveluseleillä pitkäaikaishoidossa asuvat asukkaat. Kyselyn toteutus kaksi kertaa vuodessa kuulostaa paljolta. Toisaalta laatua ei pysty parantamaan, jollei sitä mitata. Viestitäänkö tuloksista julkisesti? Se voisi olla hyödyllistä monella tavalla: yksiköt kilvoittelevat innokkaammin ja toisaalta kuntalaiset saavat tietoa tuloksista. Vastausprosentti voisi parantua julkistamisen myötä. Julkistaminen voisi tapahtua esimerkiksi tiedotustilaisuudessa. Kysyttiin, voisiko jaotella vielä tulokset 3. sektorin ja markkinoiden hoivakotien mukaan. Todettiin, että kyselyn vastaajamäärät saisivat olla suurempia. Toivottiin myös, että esitettävissä tuloksissa näkyisivät hoivakotien kokonaisuusmäärät, jolloin lukija saa käsityksen, mitä vastaajamäärä tarkoittaa hoivakodin kokonaisuuden kannalta. Lisäkysymyksenä ehdotettiin kysymystä tiloista ja niiden toimivuudesta. Ehdotettiin, että Sykettä Syksyyn -juhlassa voitaisiin julkistaa voittajayksikkö. Ehdotettiin, että kovin yleisellä tasolla olevia kysymyksiä avattaisiin

enemmän. Mitä tarkoittaa esimerkiksi ”tunnen itseni puhtaaksi” tai ”tunnen oloni turvalliseksi”. Puhtauteen voi liittyä esimerkiksi käsienpesu wc:ssä käynnin jälkeen tai silmälasien puhtaus. Vanhustenpalvelujen johtaja Matti Lyytikäinen kertoi, että vanhustenpalveluissa otetaan vakavasti vanhusneuvoston palaute ja hiotaan prosesseja. Tilojen osalta Espoossa on melko hyvin tiedossa hoivakotien tilat. Espoossa on lisäksi paljon uusia hoivakotirakennuksia, joissa on väljemmät asunnot ja tilat.

Maarit Lind lähettää myöhemmin kutsun hoivakotien kannustinmallin palkitsemiseen.

Päätös: vanhusneuvosto merkitsi esityksen ja käydyn keskustelun tiedoksi, josta varsinkin toiveet palautusprosentin nostamiseksi ja tulosten julkistaminen.

6. Vanhusneuvoston lausunto yhden kotihoidon alueen ulkoistamisesta/

Vanhustenpalvelujen johtaja Matti Lyytikäinen kertoi, että tarkoitus on tehdä selvitys yhden kotihoidon alueen ulkoistamisesta ja viedä asia sosiaali- ja terveyslautakuntaan. Suomessa kotihoidon ulkoistuksia on tehty ainakin Tampereella, Turussa, Oulussa ja Lahdessa. Näiden kokemusten perusteella ei ole havaittavissa isoja eroja laadussa kaupungin oman toiminnan ja ostopalveluna toteuttavan kotihoidon välillä. Sen sijaan ulkoistamisella on saatu merkittäviä säästöjä jopa 25%.

Espoossa kaupungin toimintana tuotetaan yli 80% kustannuksista ja käynneistä. Ostopalvelujen käytöstä on olemassa kriteerit. Niiden mukaan esimerkiksi yöaikainen kotihoito on ostopalvelua, veteraanien maksuton kotihoito on ostopalvelua, koska muuten se olisi asiakkaalle maksullista. Vammaispalvelulain mukaisella palveluasumis päätöksellä olevien asiakkaiden palvelu toteutetaan ostopalveluna. Palvelun laatua mitataan ns. RAI -arviointien avulla. Toistaiseksi kaikki ostopalvelutuottajat eivät käytä RAI -arviointia. Kotihoidon asiakastytyväisyyskyselyjen tulosten mukaan laatu on lähes samaa tasoa kaupungin kotihoitopalvelussa ja ostopalvelussa. Kustannusten arviointi on vaikeaa lukuisten sekoittavien tekijöiden vuoksi. Yhden kotihoitoalueen ulkoistamisesta arvioidaan saatavan noin 0,7-2 miljoonaa euroa säästöä. Vanhusten palvelut valmistelee syyskuun sosiaali- ja terveyslautakuntaan esityksen, jossa lautakunta päättää merkitä kotihoidon ulkoistamisesta saadun selvityksen tiedoksi ja päättää, että valmistellaan esitys 2019 käynnistettävästä kokeilusta, jossa tarkemmin sovittavalla alueella kotihoidon tuottaminen annetaan ulkoisen palveluntuottajan toteutettavaksi. Kokeilun jälkeen voidaan arvioida, onko kokeiltu tapa hyvä ja laajennettavissa vai ei.

Käsittelystä: mahtavatko kuntapuolen sivukulut olla suurempia kuin yksityisellä taholla? Esittelijän mukaan tämä ei kuitenkaan selitä näin merkittäviä säästöjä. Esitettiin, että päätösten pitäisi perustella tietoon luulon sijaan. Kokeilulla saadaan lisää tietoa, kannattaako ulkoistamiseen lähteä laajemmin. Miten yhteistyö toimii, jos tilanne kotona huononee äkillisesti, miten varmistetaan tämä. Esittelijän mukaan tähän luodaan prosessi Nestorin palvelutarpeenarvioinnista. Palveluntuottaja ei lähtökohtaisesti voi tehdä palvelutarpeenarviointia. Prosessi kulkisi todennäköisesti:

Nestorin palvelutarpeenarviointi ensin ja sen mukaan järjestetään arvoitu tarvittava palvelu kotihoidosta (kaupungin tai ostopalvelu). Kysyttiin, kuinka suuresta alueesta kokeilussa on kyse. Kyseessä ei olisi kokonainen kotihoidon alue, vaan yksi kaupunginosa. Kaupungin työntekijät siirtyisivät kaupungin sisällä muihin kotihoidon yksiköihin ja vähentäisi näin tarvetta käyttää Seurea. Palveluntuottajia on paljon.

Päätös: vanhusneuvosto merkitsi esityksen tiedoksi. Vanhusneuvosto kannattaa kotihoidon yhden alueen ulkoistamisen kokeilun järjestämistä ja arviointia kokeilusta. Arvioinnin jälkeen vanhusneuvosto voi ottaa kantaa laajempaan tai pysyvämpään ulkoistukseen.

7. Vanhusneuvoston lausunto omaishoidontuen toimintaohjeesta

Matti Lyytikäinen esitteli sosiaali- ja terveystalokunnan päätöstä omaishoidon tuen alentamisperusteista, jotka tulivat voimaan 1.1.2017. Vanhusten palveluissa alettiin noudattaa päätöstä, mutta perhe- ja sosiaalipalveluissa ei, koska lapsiperheiden vanhemmat vastustivat muutoksia. Lain mukaan palkkio on sidoksissa hoidon sitovuuteen eikä esimerkiksi vammaisuuteen. Nyt lautakunnalle esitetään alennusperusteita tarkennettaviksi. Esitys tuottaisi alle 18 -vuotiaiden omaishoittoon enemmän etuja kuin yli 18 -vuotiaiden omaishoittoon.

Käsittelystä: Miten mahdollinen sote vaikuttaa kuntien omaishoidon tuen tasoon. Sote on vielä avoin ja asioita on vietävä eteenpäin. Kyseenalaistettiin tuen alentaminen ylipäätään. Kyseessä lienee enemmänkin omaishoitajaryhmien välisestä oikeudenmukaisuudesta.

Päätös: vanhusneuvosto merkitsi esityksen tiedoksi, ja päätti, ettei vanhusneuvostolla ole huomauttamista esitykseen. Vanhusneuvosto ei tee erillistä lausuntoa

8. Parempaa elämää lähitoiminnalla 2018-2021

Ari Nikkola esitteli hanketta. Suomen asumisen apu ry:n uudessa Parempaa elämää lähitoiminnalla -hankkeessa (2018–2021) vahvistetaan espoolaisten ikäihmistien osallisuutta ja sosiaalista hyvinvointia. Tarkoitus on käynnistää asuinyhteisöissä kotona asumista tukevaa, vapaaehtoisvoimin ohjattua lähitoimintaa, joka lisää yhdessäoloa ja vähentää yksinäisyyttä. Toimintaa suunnitellaan ja kehitetään yhteistyössä taloyhtiöiden asukkaiden, asuinalueen järjestöjen ja kunnan luottamushenkilöiden ja viranomaisten kanssa.

Päätös: vanhusneuvosto merkitsi esityksen tiedoksi ja antoi evästyksiä projektiin. Vanhusneuvosto päätti nimetä vanhusneuvoston edustajaksi projektin ohjausryhmään Helena Allahwerdin.

9. Kutsu PKS -vanhusneuvostojen tapaamiseen, ennakkotieto

Helsingin vanhusneuvosto kutsuu vuorollaan pääkaupunkiseudun vanhusneuvostot yhteiseen tapaamiseen tiistaina 23.10.2018 klo 13.00 alkaen. Kokous pidetään

Helsingin kaupungintalolla, tarkempi paikka ilmoitetaan myöhemmin. Tilaisuuteen voi osallistua 8 henkilöä Espoon vanhusneuvostosta. Helsingin vanhusneuvosto tiedustelee muilta vanhusneuvostoilta, mitä aiheita toivotaan yhteiskokouksessa käsiteltävän. Toiveita pyydetään 13.9.2018 mennessä.

Sovittiin osallistujiksi: Lasse Hoffman, Olli Männikkö, Katri Rannisto, Matti Passinen, Antero Krekola, Riitta Lahikainen, Gustav Båsk, Helena Allahwerdi, Anu Helle ja Maria Rysti. Aiheeksi esitettiin:

- Ikäihmisten masennus
- Onko Helsingissä ja Vantaalla tavoitteena vähentää laitoshoidtoa kuten Espoossa
- Helsinkiläinen kuljetuspalvelu -kokemuksia toimivuudesta
- Suurimmat ajankohtaiset kansainväliset tutkimukset (esim. Sprint)
- Vanhuksia koskeva HSL -alennuslippu
- Sote -uudistuksen tilanne, mitä on tapahtumassa? Miten PKS -kunnat ovat varautuneet siihen, miten vanhusneuvostojen toiminta muuttuu

Päätös: vanhusneuvosto merkitsi tiedoksi tilaisuuden, nimesi osallistujat ja päätti esittää käsiteltäviksi aiheiksi: Suurimmat ajankohtaiset kansainväliset tutkimukset (esim. Sprint) ja Vanhuksia koskeva HSL -alennuslippu

10. Kutsu Vanhusneuvostopäivään 7.11.2018

Vanhusneuvostopäivä on Avoimen hallinnon ohjelman yhdessä ministeriöiden ja kansalaisjärjestöjen kanssa järjestämä vuotuinen yhteistyötilaisuus. Tänä vuonna teemoina ovat maakunta ja sote-uudistamisen vaikutukset vanhusneuvostojen toimintaan. Aamupäivän teemana on, miten saada vanhusneuvostojen ääni entistä paremmin kuuluviin sekä iltapäivän teemana vanhuuteen varautuminen niin yhteisöllisesti kuin yksilön näkökulmasta. Päivä koostuu tietopohjasta, esimerkeistä, hyvistä käytännöistä, ideoinnista ja keskusteluista.

Vanhusneuvostopäivän tavoitteena on tiedon jakaminen, keskustelu ja näkemysten kerääminen hankkeiden valmisteluun. Voit ilmoittautua Vanhusneuvostopäivään seuraavasta linkistä: <https://www.webropolsurveys.com/S/CC9DB8549178232C.par>
Ilmoittautua voi myös avoinhallinto@vm.fi

Tilaisuus lähetetään myös videoituna, joten siihen voi osallistua myös sähköisesti. Keskusteluosuuksien ja ryhmätöiden vuoksi pyydämme ilmoittautumaan myös siinä tapauksessa, että osallistutte nettilinkin kautta. Näin voimme paremmin taata, että saamme myös tätä kautta osallistuvien näkemykset mukaan päivän yhteenvetoon.

Aika: **Keskiviikko 7. marraskuuta 2018 klo 10 – 15** (aamukahvi alkaen 9.30)

Paikka: Marina Congress Center, Katajanokanlaituri 6, 00160 Helsinki

Päätös: vanhusneuvosto pyytää vanhusneuvoston jäseniä ilmoittautumaan.

11. Sykettä syksyyn -juhlan valmistelun tilanne

Juhlatoimikunnan puheenjohtaja Riitta Lahikainen kertoi juhlan tilanteesta. Jaettiin painetut ohjelmat ja julisteita. Keskusteltiin, kannattaako Matinkylän kautta kierrättää bussia. Sovittiin, että bussi kulkee Matinkylän kautta. Kuljetus on maksuton ja ikääntyneet ovat tottuneet pääsemään bussilla juhlaan.

Päätös: vanhusneuvosto merkitsi tiedoksi valmistelun tilanteen.

12. Toimialojen ja konserniesikunnan ajankohtaiset asiat ikääntyneen väestön näkökulmasta

12.1 Sosiaali- ja terveystoimi/ Matti Lyytikäinen

Talousarviovalmistelu 2019 on meneillään. Talousarviosta ei pyydetä vanhusneuvostolta lausuntoa. Vanhusten palveluissa toteutetaan joitain muutoksia, esimerkiksi kehitetään Aurokodin osastojen 5 ja 6 toimintaa arviointi- ja kuntoutusyksiköksi. Kehitetään sairaanhoidollista mobiiliyksikköä yhdessä HYKS:in kanssa. Lisätään vanhusten palvelujen varahenkilöstön määrää. Sosiaali- ja terveystoimen tulostavoitteita vuodelle 2019 ovat mm. terveystasemilla lääkärin kolmas vapaa vastaanottoaika on korkeintaan 14 vrk, kotona asuu 93,5% yli 75 -vuotiaista, pitkäaikaishoitopaikka järjestetään viivettä (90% pääsee hoitopaikkaan 2 kuukauden sisällä päätöksen teosta), kotihoidon asiakkaiden kipua hoidetaan hyvin (alle 15% asiakkaista kärsii kovasta kivusta RAI -kipumittarilla mitattuna), itsensä yksinäiseksi tuntevien 65+ osuus vähenee, tuottavuustavoite on 1%. Lisäksi mietitään mittaria ja tavoitetta kotihoidon asiakkaan luona käyvien eri hoitajien määrään. Kotihoidon kehittämisohjelma etenee hyvin, rekrytointiongelmat hieman siirtävät aikataulua kotikuntoutuksessa. Valinnanvapauspilotti käynnistyy. Se on osoittautunut työllistäväksi, ja asiakkailla on palveluntuottajan vaihtohalukkuutta vähänlaisesti, kotihoidon visuaalinen johtaminen laajenee koko Espooseen vuoden loppuun mennessä. Nestorin asiakasprosessien kehittäminen käynnistyy ja Nestorin sähköisen asioinnin kehittäminen käynnistyy. Kausi -influenssarokotuskampanja toteutuu 10.11.-2.12.2018. Kaikille 65 -vuotta täyttäneille lähetetään henkilökohtainen kutsukirje.

Käsittelystä: kysyttiin kuumien kesän viilennystoimista hoivakodeissa. Keskusteltiin, että vanhusneuvostolla pitäisi olla mahdollisuus antaa kannanottoja lausua talousarvioehdotuksesta. Konserniesikunnan edustaja vie asiaa eteenpäin. Toivottiin, että konsernihallinnon edustaja veisi myös eteenpäin ikääntymispoliittisen ohjelman 2. linjauksen toimenpidettä, että vanhusneuvoston jäsenillä olisi osallistumisoikeus lautakuntien kokouksissa.

Päätös: merkittiin selonteko tiedoksi.

12.2 Tekninen ja ympäristötoimi/ Sirkku Wallin

Isoja kaupunkikeskushankkeita on suunnitella esim. Keilaniemi. Tapiolan palvelukeskuksen läheisyyteen on tullut paljon uusia opasteita. Tapiolan rakennustyöt jatkuvat ja kulkureitit muuttuvat sen myötä jatkuvasti. Ulkoilureittien kehittäminen myös senioreille sopivimmiksi jatkuu.

12.3 Konserniesikunta/ Jaana Suonsaari

Tiedoksi, että varaamo.espoo.fi -järjestelmän kautta voi varata tiloja maksutta järjestöille. Otaniemeen, Tietotie 6:lle on tulossa tiloja iltakäyttöön.

Käsittelystä: Espoon keskuksen purkusuunnitelmia olisi hyvä käsitellä vanhusneuvostossa. Maria Rysti sopii Sirkku Wallinin kanssa ajankohdan.

Syksyn kokoukset klo 12.30-15.30:

Keskiviikot:

10.10.2018

14.11.2018

maanantai:

10.12.2018

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.45

Olli Männikkö
puheenjohtaja

Maria Rysti
sihteeri

Lasse Hoffman
pöytäkirjan tarkastaja